

Nr 1

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 11 § 1 och 2 mom. förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom.

Genom en den 30 december 1958 dagtecknad proposition, nr 21, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av tredje lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

Förordning

om ändrad lydelse av 11 § 1 och 2 mom. förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom

Härigenom förordnas, att 11 § 1 och 2 mom. förordningen den 22 juni 1934 angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

11 §.

1 m o m. Uppgår arrendeavgiften till minst *ettusenfemhundra* kronor, skall såsom säkerhet för fullgörandet av arrendevillkoren för en tid av minst fem år, därest arrendet skall fortfara så länge, och högst åtta år vara ställd borgen av två eller flera personer, vilka borga en för alla och alla för en såsom för egen skuld till dess full betalning skett och vilkas vederhäftighet är styrkt av länssty-

1 m o m. Uppgår arrendeavgiften till minst *tvåtusén* kronor, skall såsom säkerhet för fullgörandet av arrendevillkoren för en tid av minst fem år, därest arrendet skall fortfara så länge, och högst åtta år vara ställd borgen av två eller flera personer, vilka borga en för alla och alla för en såsom för egen skuld till dess full betalning skett och vilkas vederhäftighet är styrkt av länssty-

¹ Senaste lydelse av 11 § 1 och 2 mom. se 1952:165.

1 *Bihang till riksdagens protokoll 1959. 9 samt. 3 avd., Nr 1*

relsen eller domaren; ägande Kungl. Maj:t likväl, då särskilda skäl därtill föreligga, medgiva, att arrendator befrias från skyldigheten att såsom säkerhet för arrendevillkorens fullgörande ställa sådan borgen som nu nämnts.

Arrendator, som — — — tre års arrendeavgift.

Minst ett — — — i arrendekontraktet.

2 m o m. Understiger arrendeavgiften *ettusenfemhundra* kronor, ankommer det på domänstyrelsens avgörande, om säkerhet för fullgörandet av arrendevillkoren skall ställas eller icke.

relsen eller domaren; ägande Kungl. Maj:t likväl, då särskilda skäl därtill föreligga, medgiva, att arrendator befrias från skyldigheten att såsom säkerhet för arrendevillkorens fullgörande ställa sådan borgen som nu nämnts.

2 m o m. Understiger arrendeavgiften *två tusen* kronor, ankommer det på domänstyrelsens avgörande, om säkerhet för fullgörandet av arrendevillkoren skall ställas eller icke.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det genom propositionen framlagda förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Vid utarrendering av kronoegendom under domänstyrelsens förvaltning skall enligt nu *gällande bestämmelser* alltid ställas säkerhet för arrendevillkorens fullgörande, om arrendeavgiften uppgår till minst 1 500 kronor. Därest särskilda skäl föreligger, äger dock Kungl. Maj:t medgiva att vederbörande arrendator befrias från skyldigheten att ställa sådan säkerhet. Understiger arrendeavgiften 1 500 kronor, ankommer det på domänstyrelsens avgörande huruvida säkerhet skall ställas eller ej.

I skrivelse den 3 november 1958 har *domänstyrelsen* hemställt, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen ändring av arrendeförordningen av innebörd dels att övre gränsen för den arrendeavgäld, vid vilken borgen icke behöver ställas, höjes från 1 500 till 2 000 kr., dels att arrendator av skogsjordbruk, vilken kontraktsevenligt har att utföra dagsverken, icke skall vara skyldig att ställa borgen för arrendevillkorens fullgörande.

Till motivering av sin hemställan har domänstyrelsen bl. a. anført, att arrendeavgälderna under de senare åren successivt blivit höjda, beroende dels på försämrat penningvärde, dels på vidtagna jordförbättringar, modernisering av bostäderna, uppförande av garage m. m. De skogsjordbruk, för vilka arrendeavgälden uppgår till mer än 1 500 kr., utgör dock enligt styrelsen f. n. ej mer än ca 5 procent av hela antalet. Beträffande de fall då arrendatorn av ett skogsjordbruk är skyldig att mot ersättning utföra ett i

kontraktet bestämt antal dagsverken påpekar styrelsen att denna omständighet i viss mån utgör en säkerhet för arrendeavgäldens erläggande genom de möjligheter till kvittning som därigenom erbjudes.

Riksräkenskapsverket tillstyrker framställningen.

Statskontoret avstyrker framställningen, enär olägenheterna med gällande bestämmelser — såvitt man kan sluta av domänstyrelsens egen uppgift om antalet skogsjordbruk med högre avgäld än 1 500 kr. — är begränsade samt då Kungl. Maj:t äger befria arrendator från skyldigheten att ställa borgen, om särskilda skäl därtill föreligger.

Departementschefen

Med hänsyn till den utveckling, som ägt rum mellan åren 1934 och 1952 beträffande arrendeavgäldernas storlek på grund av penningvärdets förändringar och de värdehöjningar, som i övrigt hade skett i fråga om de arrenderade fastigheterna, ansågs det sistnämnda år motiverat att höja den gräns, vid vilken skyldighet att kräva säkerhet inträder, från 600 till 1 500 kronor. Enär en liknande utveckling därefter ägt rum, finner jag mig böra tillstyrka domänstyrelsens förslag att nu höja nämnda gräns till 2 000 kronor.

Därest denna ändring genomföres, torde frågan, huruvida säkerhet skall krävas vid utarrendering av skogsjordbruk, i allmänhet komma att falla inom ramen för domänstyrelsens fria prövningsbefogenhet. Det lär endast i jämförelsevis sällsynta fall inträffa, att ett skogsjordbruk betingar en arrendeavgift som uppgår till eller överstiger 2 000 kronor. Med hänsyn härtill torde det ej behöva medföra någon större olägenhet, om för dylika fall som huvudregel gäller att arrendatorn skall vara skyldig att ställa säkerhet. Befrielse från denna skyldighet kommer att kunna medgivas av Kungl. Maj:t, om det påkallas t. ex. för att domänverket skall kunna erhålla lämplig arbetskraft till skogen eller andra särskilda skäl därtill föranleder. Enligt min mening föreligger därför ej tillräcklig anledning att, såsom domänstyrelsen föreslagit, helt undantaga skogsjordbruken från 2 000-kronorsregeln. Jag anser sålunda icke någon författningsändring i denna del vara påkallad.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det genom propositionen framlagda förslaget och får därför hemställa,
att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 4 februari 1959

På tredje lagutskottets vägnar:

HUGO OSVALD

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Osvald, Lindahl, Grym, Göran Karlsson, Georg Carlsson, Kristiansson, Ebbe Ohlsson och Alexanderson;

från andra kammaren: herrar Levin, von Seth, Åhman, Munktell, Bengtsson i Halmstad, Persson i Tandö, Nilsson i Östersund och Grebäck.